

**MOR LA ICÒNICA
ACTRIU JAPONESA
KIRIN KIKI**

Una des actrius més icòniques del cinema japonès, Kirin Kiki, coneguda internacionalment sobretot pels films que va fer amb Hirokazu Kore-eda, va morir

dissabte a causa d'un càncer. Un dels seus últims films va ser *Un asunto de familia*, amb què Kore-eda va guanyar la Palma d'Or a Canes l'any passat. La pel·lícula reflexiona

sobre les relacions familiars. L'actriu també va col·laborar amb Kore-eda en films com *La nostra germana petita* (2015) o *Després de la tempesta* (2016).

LITERATURA

El novel·lista Andreu Martín, a Barcelona. JORDI ROVIRALTA

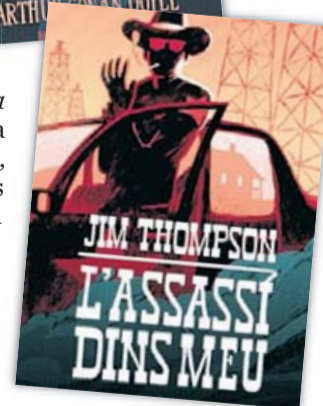
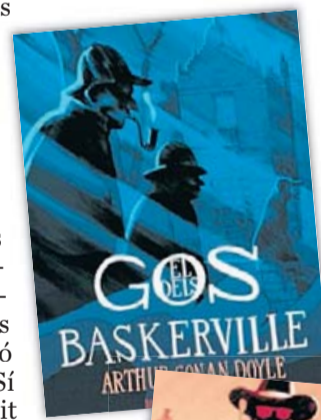
Andreu Martín publica el seu cànon de novel·la negra

L'escriptor dirigeix una col·lecció policíaca a Efadós

JORDI NOPCA
BARCELONA

Quan Jaume Campderrós, director editorial d'Efadós –coneguda gràcies a col·leccions de no-ficció com *L'Abans* i *Catalunya desapareguda*– li va proposar a Andreu Martín de dirigir una col·lecció de novel·la negra, s'ho va fer repetir tres vegades. “És un gènere ben servit, ara mateix, sobretot pel que fa als autors catalans i traduccions actuals, i em semblava que afegir més novetats no tenia gaire sentit”, comenta. Dos bons exemples d'editors que estan al dia en la novel·la negra catalana són Llibres del Delicte i la col·lecció *Crimscat* d'Alrevés. “Sí que es podia omplir un buit si miràvem cap enrere, pensant en el paper que havia tingut *La Cua de Palla* –admet–. Era una col·lecció excel·lent i molt variada, amb títols d'autors molt coneguts com Georges Simenon, Agatha Christie, Raymond Chandler i Dashiell Hammett, però també amb francesos com Sébastien Japrisot i Jean-Patrick Manchette”.

La mirada retrospectiva de qualitat serà un dels eixos de la *Biblioteca Andreu Martín*, on l'autor farà equip amb l'editora Judit Terradellas. “Comencem amb *El gos dels Baskerville*, perquè Arthur Conan Doyle va ser el primer autor que va crear un personatge fix d'una gran popularitat, Sherlock Holmes, –diu–. Després de *matar-lo* va rebre tantes crítiques entre els lectors que es va decidir a ressuscitar-lo en aquesta novel·la, traduïda de nou

per Ernest Riera”. Conan Doyle és un autor que mai no ha deixat d'estar present a les llibreries –tot i que, malauradament, les versions catalanes sí que han passat per períodes d'absència–. Jim Thompson és un cas anàleg. “Hauria d'haver estat més traduït –es queixa Martín– i des de la col·lecció apostem per *L'assassí dins meu*, una novel·la en què re-re un xèrif de l'Amèrica profunda s'hi amaga un psicòpata”.

Perseguir autors catalans

Efadós té previst publicar deu títols l'any, el cànon negre-criminal d'Andreu Martín. Pròximament es podran llegir en català *Els meus racons foscos*, de James Ellroy; *Uns ulls acostumats a la foscor*, de Ruth Rendell, i la trilogia de *The deaf man*, d'Ed McBain. “També voldria publicar Chester Himes, Boris Vian, Donald Westlake, Ingrid Noll i Margaret Millar”, avança.

Esporàdicament, la col·lecció publicarà també novetats, com passarà amb *Després de la caiguda*, de Dennis Lehane. Hi haurà, finalment, la voluntat de recuperar “autors catalans que han sigut molt bons” i Martín considera influències seves. El primer cas serà el de Manuel Quinto, amb *Sopar per a oques*, primera novel·la per a adults des de fa quinze anys, i continuarà probablement amb Jaume Ribera i el valencià Mariano Sánchez Soler. “No publicaré els autors catalans que em perseguixin sinó els que jo hagi de perseguir”, promet Martín. ■

la decisió de publicar-ho, arran del segon avortament i de la resposta al seu *post*, ho fa també per contribuir a “obrir el debat” sobre els avortaments espontanis. “Quan et diuen que el teu embrió no evolucionarà, tant és que intentis mantenir el seny i pensar amb coherència, el que sentis és que tens una tara, que has fallat com a dona –explica Bonet–. La primera vegada ho vaig viure molt pitjor que la segona perquè el meu cercle íntim me'n feia sentir responsable: havia viatjat massa, no havia dormit prou hores, havia inhalat pintures... Tu en tens la culpa. El segon cop vaig anul·lar viatges, em vaig deixar el sou en menjar orgànic, vaig cuinar a casa... I va passar el mateix. Però almenys aquesta vegada em vaig permetre fer el dol i va ser una experiència molt més sana físicament i emocionalment, perquè tens més eines per gestionar-ho”.

Fugint del victimisme

A *Cuerpo de embarazada sin embrión*, el llibre que acompanya el desplegable il·lustrat, Bonet hi inclou textos escrits abans i durant la seva segona gestació, petits apunts sobre l'obsessió per quedar-se embarassada, la mort dels avis, l'emoció de tornar a gestar... També hi ha un e-mail a la seva ginecòloga, un poema d'Anne Sexton i dues cartes al seu futur fill o filla. El final, però, és abrupte: un dolor que no es pot explicar. “Volia fugir del melodrama i el victimisme –diu l'autora–. Que fos un llibre molt polit, molt cru, que

s'expliqués millor en els buits que en les paraules. He intentat evitar els adjectius que el context identifica com a femenins perquè es llegeixi com un tema universal”.

De cara al futur, Bonet no descarta un llibre més llarg sobre el mateix tema. “Hi ha més textos que els que he publicat i m'estic fent moltes preguntes i llegint algunes autores”, diu. És conscient que no ha superat el trauma i que continua capficada en el tema. “He intentat allunyar-me d'aquí, anar-me'n a Xile, però en vaig tornar amb cinc dibuixos d'embrions”, confessa amb un somriure agredolç. Però alhora diu que l'experiència l'ha remogut tan profundament que ja no té les prioritats tan clares com abans: “Jo vaig decidir ser mare fa dos anys perquè a partir dels 35 anys els òvuls perden fertilitat. Estava en una lluita contra el temps impulsada per aquest context capitalista i patriarcal. Però tot això m'ha fet preguntar-me si vull ser mare o no. I ja no ho sé”. ■

L'artista Paula Bonet. PERE VIRGILI
A sota, una imatge del desplegable il·lustrat *Roedores*. PENGUIN RANDOM HOUSE

amb pintures i textos sobre diferents rosegadors. “L'únic vincle que tenia amb la maternitat abans d'estar embarassada era el costum de comprar un llibre il·lustrat a cada país que visitava per llegir-l'hi al meu fill o filla quan el tingués –recorda Bonet–. Com que el primer embaràs no va sortir bé, en el segon em vaig posar una mica mística i vaig comprar un moble per guardar-hi la biblioteca que li havia anat comprant al meu futur fill o filla. Aleshores em vaig adonar que no hi havia cap llibre meu i vaig decidir dibuixar-n'hi un. I el tema dels rosegadors ve del fet que a aquell ésser que creixia dins meu jo li deia *ratolina*”.

Aquell llibre que Bonet va dibuixar-li al seu futur fill no estava pensat per veure mai la llum pública. Era una obra “molt privada”, un vincle entre l'artista i la seva “ratolina” que havia de quedar a l'ombra. D'aquí ve que tingui un format desplegable en forma d'acordió, allunyat de qualsevol paràmetre editorial. Quan pren